

Loont VVE?

Paul Leseman

Waar gaat VVE over?

- Extra kindplaatsen in peuterspeelzalen en kinderdagverblijven voor kinderen die anders niet aan zo'n voorziening zouden deelnemen.
- Verbetering van de structurele kwaliteit (gunstiger staf-kind ratio, professionalisering).
- Gerichte toeleiding van doelgroepkinderen naar voorschoolse voorzieningen (consultatiebureaus).
- Betrokkenheid van ouders en thuisactiviteiten.
- Gebruik van een VVE-methode (e.g. Piramide, Puk, Kaleidoscoop, Startblokken,).

Loont gebruik *VVE-methode*?

- Vermoedelijk *niet* als je een ruwe indicator neemt, zoals “wel of niet werkend met VVE-methode” (zie bijv. Fukkink e.a., 2015, maar ook Doolaard & Leseman, 2008, De Haan e.a., 2011).
- Genuanceerder beeld als je kijkt naar de implementatie – in welke mate worden de activiteiten zoals bedoeld uitgevoerd.
- Daadwerkelijk uitvoeren van beoogde activiteiten lijkt wel (substantieel) effect te hebben.
- Maar er is nog veel te winnen.

Loont investeren in *kwaliteit*?

Kinderen van laag-opgeleide ouders en kinderen uit niet-Westerse etnisch-culturele groepen krijgen in Nederland opvang en educatie van betere kwaliteit (gebaseerd op pre-COOL).

Loont *deelname aan VVE?*

- Waarschijnlijk wel – althans dat suggereren voorlopige uitkomsten van pre-COOL.
 - Vergelijking van het ontwikkelingsverloop van doelgroepkinderen (verschillende definities) met andere kinderen.
 - Taal en cognitieve functies afgezet op één meetlat zodat verschil tussen groepen op 2-jarige leeftijd eenduidig met verschil tussen groepen op 6-jarige leeftijd vergeleken kan worden.

Ontwikkeling woordenschat

- Vrijwel alle kinderen in het pre-COOL onderzoek namen deel aan een voorschoolse voorziening en alle kinderen gaan vooruit.
- Doelgroepkinderen gaan significant meer vooruit dan andere kinderen, vooral als de doelgroepdefinitie op thuistaal is gebaseerd.
- De helft tot tweederde van de achterstand wordt ingelopen.

Ontwikkeling aandachtsfunctie

- Alle kinderen gaan vooruit, met de sterkste groei tussen 2 en 4½ -jarige leeftijd.
- Doelgroepkinderen gaan significant meer vooruit dan andere kinderen, vooral als de doelgroepdefinitie op het opleidingsniveau de ouders is gebaseerd.
- De helft tot driekwart van de achterstand wordt ingelopen.

Inhaalslag het gevolg van VVE?

- Weten we niet zeker, want in theorie kunnen beginverschillen van zelf verdwijnen of kan er in de gezinnen iets ten gunste veranderd zijn.
- Verschillende aanwijzingen:
 - Eerste taal van anderstalige kinderen (taal die alleen in het gezin wordt ondersteund) gaat relatief achteruit; zie Figuur.
 - Kenmerken van voorzieningen hangen samen met groei.
 - Voor woordenschat: aanbod van taal, geletterdheid, rekenen.
 - Voor aandacht: educatieve proceskwaliteit.

Implementatie VVE

- Alleen groepen met VVE-methode vergeleken.
- Meer beoogde curriculum activiteiten en hogere geobserveerde educatieve proceskwaliteit bij een groter aandeel doelgroep-kinderen.
- Groei van woordenschat groter in >60% groepen.

Groep en groei van de woordenschat

- Alleen groepen met VVE-methode; controle beginniveau, sekse en gezinskenmerken.
- Verschil in groei tussen doelgroepkinderen en andere kinderen het grootst in groepen met >60% doelgroepkinderen.
- Implementatiekwaliteit (gerichte, intensieve aandacht) is een aannemelijke verklaring.

Wat is het pleidooi?

- Niet per se vóór aparte voorzieningen, wel voor gerichte en controleerbare inzet van middelen voor doelgroepkinderen.
 - Risico's van vroege segregatie en negatieve effecten van groepssamenstelling.
 - NB: positieve effecten lijken groter dan negatieve.
- Geïntegreerde centra, maar wel met een dagprogramma waarin kinderen die dat nodig hebben extra aandacht en stimulering krijgen.
- ... tenminste, zolang we het belangrijk vinden om meer gelijke kansen te creëren.

Hoe?

- Multifunctioneel ontwikkelingsgericht kindcentrum.
- Publiek-private samenwerking kinderopvang, speelzaal en basisschool, met gezamenlijk pedagogisch-educatief beleid en gezamenlijke professionalisering.
- Basis is *hele dag opvang*, daarbinnen wordt een educatieve peutergroep gerealiseerd – één gebouw, verschillende groepsruimten.
- Leeftijdshomogene groepen.
- Functie-differentiatie en specialisatie staf.

Hoe? –indeling in subgroepen, dagdelen en type activiteiten

Gezamenlijk

8.00-9.00 Welkom & Spel - 30

Subgroepen

9.00-12.00
Edu-Spel
10
0-2 jarigen

9.00-12.00
Educatief
10
2-3 jarigen

9.00-12.00
Educatief
15
3-4 jarigen

Extra kinderen (5),
alleen educatief
(psz) programma

Gezamenlijk

12.00-13.00 Lunch - 30

Subgroepen

13.00-15.30
Slapen & Rust
15

13.00-15.30
Edu-Spel
10

13.00-15.30
Tutoring
7

Extra kinderen (2),
alleen educatief
(tutor) programma

Gezamenlijk

15.30-18.00
Spel, Creatief & Afscheidsritueel - 30

Conclusies

- Loont VVE? – Laten we de vraag anders formuleren: loont het kinderen al vroeg goede kwaliteit voor- en vroegschoolse opvang- en educatie aan te bieden?
- Ja, waarschijnlijk wel, maar met verbeterpunten:
 - Educatieve kwaliteit en implementatie versterken.
 - Methoden kunnen behulpzaam zijn, maar er is meer nodig, zoals nieuwe manieren van professionaliseren.
 - Toewerken naar geïntegreerde voorzieningen, mits....
- Werken aan verkleinen van de vroege ‘educatieve kloof’ is actueler dan ooit gelet op groeiende tweedeling (SCP, 2015) en instroom vluchtelingen.